

Received/ Makale Geliş 07.02.2023
Published/ Yayınlanma 30.04.2023
Volume/ Cilt (Issue/ Sayı) 7 (29)
ss / pp 310-318

<http://dx.doi.org/10.37242/pejoss.4372>
Research Article /Araştırma Makalesi
ISSN: 2687-5640
pejoss.editor@gmail.com

Öğr. Gör. Dr. Kerim COŞKUN
<https://orcid.org/0000-0002-8963-0740>
Siirt Üniversitesi, Kurtalan MYO, Siirt / TÜRKİYE

AKILLI ŞEHİR VE AKILLI DESTİNASYON UYGULAMALARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: LİSANSÜSTÜ TEZLERE YÖNELİK BİR ANALİZ: 2012-2023

A RESEARCH ON SMART CITY AND SMART DESTINATION APPLICATIONS: AN ANALYSIS FOR GRADUATE THESIS: 2012-2023

ÖZET

Teknolojinin gelişmesi ile birlikte her alanda hayatı kolaylaştırıcı uygulamalar insanların hizmetine sunulmaya başlanmıştır. Bu uygulamalar şehirlerin sakinleri ve destinasyonları ziyaret eden turistlere daha iyi hizmet sunabilecekleri ortamı oluşturmaktadır. Akıllı uygulamaları kullanan şehir ve destinasyonlar kaynaklarını daha etkin kullanmakta ve rekabet üstünlüğü elde etmektedir. Bu çalışmada da akıllı şehir ve akıllı destinasyonla ilgili lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı ile tezlerde ele alınan akıllı uygulamalar belirlenmeye çalışılmaktadır. Bu kapsamda Ulusal Tez Merkezinde (YÖKTEZ) yer alan konu ile ilgili lisansüstü tezler incelenmiştir. Çalışmada 2012 ile 2023 yılları arasında akıllı şehirlerle ilgili 150, akıllı turizm ve destinasyonla ilgili 17 yüksek lisans ve doktora tezi incelenmiştir. Çalışmanın bulgularına göre; yıllar içerisinde lisansüstü tezlerde artış yaşanmaktadır. Tez sayıları daha çok akıllı şehirlerden oluşmakta turizmle ilgili çalışmalara daha az rastlanmaktadır. Akıllı uygulamalarla ilgili nesnelerin interneti (IoT), akıllı ulaşım sistemleri, akıllı otopark, akıllı kent mobilyaları, akıllı şehir kartı dikkati çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akıllı şehir, akıllı destinasyon, akıllı turizm.

ABSTRACT

With the development of technology, applications that make life easier in every field have started to be offered to people. These practices create an environment where cities can provide better services to residents and tourists visiting destinations. Cities and destinations using smart applications use their resources more effectively and gain a competitive advantage. This study, it is tried to determine the distribution of postgraduate theses on smart cities and smart destinations by years and the smart applications discussed in the theses. In this context, postgraduate theses on the subject in the National Thesis Center (YÖKTEZ) were examined. In the study, 150 master's and doctoral theses about smart cities and 17 master's and doctoral theses about smart tourism and destinations were examined between 2012 and 2023. According to the findings of the study; There has been an increase in postgraduate theses over the years. The number of theses is mostly composed of smart cities, and studies on tourism are less common. The Internet of Things (IoT), smart transportation systems, smart parking lots, smart city furniture, and smart city card attract attention.

Keywords: Smart city, smart destination, smart tourism.

1. GİRİŞ

Şehirler bir araya gelen insanların buluştuğu kültürel etkileşim merkezleri haline dönüşmüş kendine özgü özellikleri ile bir mekânda yoğunlaşmış yerleşim sistemleridir. Şehirlerde farklı faaliyet türlerinin bir arada ve her unsurun birbiri ile sıkı bağılılığı şehirlerin dışı açık bir sistem olmasını kaçınılmaz hale getirmektedir (İri, İnal & Türkmen, 2011: 83). Günümüzde şehirler turizmden ticarete sosyal sportif alandan sağlık ve eğitim alanındaki faaliyetlere kadar tamamını bünyesinde barındırmaktadır (Polat, 2007: 233). Şehirler giderek daha da karmaşık hale gelmektedir. Bu yönüyle modern şehirler akıllı olma yönünde ilerlemektedir. Akıllı şehirler, çok çeşitli elektronik ve dijital teknolojinin kullanıldığı şehirler olarak tanımlanabilir (Zait, 2017). Şehir otoritelerinin hızlı şehir nüfusunu yönetmek için karşılaştıkları zorluklar, akıllı şehir kavramının ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu doğrultuda şehir nüfusunun artması ulaşım, güvenlik, su, turizm, eğlence ve elektrik gibi çeşitli hizmetlerin kalitesini etkilemektedir (Cacho, Filho, Estaregue, Moura, Cacho, Lopes & Alves, 2016: 165-166). Tanımdan yola çıkarak akıllı şehirlerin şehir teknolojisini içinde barındıran bir ortamı temsil ettiği anlaşılmaktadır. İyi şehir hizmetleri verimliliği arttırmak için şehrin sosyal bileşenleri ile bir güç oluşturmaktadır (Buhalis & Amaranggana, 2014: 554). Akıllı şehirlerin temel amacı, şehirlerin ilgili tüm farklı ihtiyaçlarına akıllı ve hızlı cevap vermesidir. Bu kapsamda “yeşil şehir”, “akıllı medikal tedavi”, “akıllı ulaşım”, “kablosuz şehir”, “akıllı ev”, “akıllı şehir yönetimi”, “akıllı kamu hizmetleri”, “akıllı turizm” gibi farklı ana uygulamalar olduğu görülmektedir (Nabben, Wetzel, Oldani, Huyeng,

Boel & Fan, 2016: 10). Akıllı şehirlere yönelmek, yerel turizm yönetimine yaklaşmanın yeni bir yoludur. Mevcut ekonomik ve turizm çevresindeki destinasyonlar için gerekli olan değişim sürecini harekete geçirmek için bir fırsat sağlamaktadır. Ayrıca çeşitli turizm senaryolarından kaynaklanan fırsatları ele geçirmekte, yönetim verimliliğini arttırmakta, rekabetçiliği güçlendirmekte ve turizmin sosyal karlılığını arttırmaya yardımcı olmaktadır (Cacho, Filho, Estaregue, Moura, Cacho, Lopes & Alves, 2016: 167).

Akıllı destinasyonlar ise akıllı şehirler fikrinin turizm alanlarına uzantısıdır (Gahr, Martín, Rodríguez & López, 2014: 2). Akıllı destinasyon kavramı yeni stratejiler geliştirmek için teknolojiyi kullanmaktadır. Akıllı destinasyon ile destinasyonların ihtiyaçları ve taleplerine daha fazla önem verilmektedir (Micera, Presenza, Splendiani & Del Chiappa, 2013: 1408). Bu bağlamda teknolojinin sürekli ve hızlı gelişmesi nedeniyle insanların hayatları üzerinde önemli bir etkisi söz konusudur. Turizm teknoloji yönünden her zaman yeni zorluklar ve fırsatlarla karşı karşıya kalmaktadır (Nabben vd., 2016: 10).

Literatürde akıllı uygulamalar ile ilgili çok fazla çalışma yer almaktadır. Akıllı ev, akıllı yerleşme, akıllı kart, akıllı telefon (Alsger, Assemi, Mesbah & Ferreira, 2016; Flores, Rasseneur, Galani, Rakitic Farcy, 2016; Liotta, Geelen, Kempen & Hoogstraten 2012; Sınmaz, 2013; Trépanier, Tranchant & Chapleau, 2007) gibi örnekleri arttırmak mümkündür. Mekanlar ise kent, şehir, destinasyon turizm bölgesi, yöre gibi çeşitli kavramlarla çalışmalarda ifade edilmektedir. Akıllı şehirlerle ilgili yerli ve yabancı çok sayıda çalışma bulunmaktadır. (Akdamar, 2017; Angelidou, 2017; Kaygısız & Aydın, 2017; Thite, 2016; Wall & Stavropoulos, 2016; White, 2016; Yiğitcanlar, 2015).

Bu çalışmada da akıllı şehir ve akıllı destinasyonla ilgili lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı ile tezlerde ele alınan akıllı uygulamalar belirlenmeye çalışılmaktadır.

2. AKILLI ŞEHİR VE DESTINASYON UYGULAMALARI

Şehirler çok çeşitli tasarım ve planlama ile değerlendirilmektedir. Akıllı şehir girişimleri de bunlardan biridir. Böylece yerleşmeler akıllı şehir girişimleri ile teknolojik uyum ve duyarlılık ile yeniden değerlendirilme fırsatını yakalamaktadır. Bu tasarım ve planlama kapsamında şehirler sürdürülebilirlik, ekoloji, akıllı, yavaş, düşük karbon, dijital vb. kavramlarla ilişkilendirilmektedir (Sınmaz, 2013: 77). Akıllı şehirlerin en yaygın özellikleri ise şunlardır (Albino, Berardi & Dangelico, 2015: 13):

- Siyasi verimlilik ve sosyal ve kültürel etkinlik sağlayan bir şehrin ağırlıklı altyapısı ve kültürel gelişme,
- İş başında kentsel gelişim ve etkinliklere ağırlık verilmesi kentsel büyümenin teşvik edilmesi,
- Çeşitli şehir sakinlerinin sosyalleşmesi ve kentsel gelişimde sosyal sermaye
- Doğal çevreyi geleceğe yönelik stratejik bir bileşen oluşturmaktadır.

Turizm sektörü de bilgi teknolojilerinin yoğun olarak kullanıldığı uygun alanlardan biri olması dolayısıyla akıllı destinasyon fikrinin hızlı bir şekilde gelişmesi şaşırtıcı gözükmemektedir (Koo, Shin, Gretzel, Hunter & Chung, 2016: 566-567). Akıllı teknoloji akıllı destinasyon oluşturmada temel olduğundan destinasyon oluşturmada ve destinasyonun kalitesini arttırmada önemli bir role sahiptir. Örneğin Barselona da akıllı destinasyon girişimi ile mevcut olan altyapısına akıllı teknoloji uygulayarak akıllı destinasyon oluşturulmuştur. Yine bir başka örnek olan Londra da akıllı telefon uygulaması ile ziyaretçilere kolaylıklar sağlandığı görülmektedir. İletişim teknolojilerinin bağlantıları ile insanlara akıllı telefonda Londra'nın sokaklarını görme imkanını sunmaktadır (Koo, Shin, Gretzel, Hunter & Chung, 2016: 569). Akıllı destinasyonlar ve akıllı şehirler oluşturulurken teknoloji unsuru yoğun ve kapsamlı bir şekilde kullanılmaktadır (Almobaideen, Krayshan, Allan & Saadeh, 2017; Britton, 2017; Haarstad, 2017; Xiang, Tussyadiah & Buhalis 2015). Akıllı turizm destinasyonları sadece turistlere fayda sağlamakla kalmamakta ayrıca yerleşim yerlerinin kalitesini artırarak vatandaşlarına yardımcı da olmaktadır (Koo, Shin, Gretzel, Hunter & Chung, 2016: 571). Akıllı teknolojilerin turizmde çok fazla ilgi gördüğü sektöründeki uygulamalardan da anlaşılmaktadır. Akıllı teknoloji, kablosuz ağlar zaman ve mesafe sınırlamasını azaltarak üretici ve tüketici arasında kolaylıklar sağlamaktadır (Atembe, 2015: 226). Kısacası akıllı şehirlerin karakteristik özelliği, herhangi bir vatandaşın istediği yerde hizmet alabileceği bir ortam oluşturmaktır (Albino, Berardi & Dangelico, 2015: 8-9).

Almobaideen, Krayshan, Allan & Saadeh (2017), çalışmalarında seyahat halindeki kronik hastalığa sahip turistlerin tıp merkezlerine ulaşmalarında coğrafi yönlendirme ile kolay ulaşabileceklerini sağlayacak ve yakın tıbbi merkezlerle en iyi şekilde sunulacak coğrafi yolların üretilmesinde yeni bir yaklaşım önermektedirler. Uygulama ise tıp merkezlerinde en iyi şekilde sunulacak bir rota seçer ve mesafe bakımından olabildiğince kısa olan yolu izler.

Baidal, Bernabeu, Mazón & Ivars (2017), çalışmasında bilgi iletişim teknolojilerinin turizm destinasyonlarının yönetimi ve pazarlaması üzerindeki etkisinin boyutu incelenmektedir. Bu ileriye dönük uygulama, teknoloji ve veri yönetimi ile bilgi iletişim teknolojilerinin etkisinin yoğunlaşacağı üzerinde durulmaktadır.

Jovicic (2017) çalışmasında destinasyon kavramına değinerek yıllara göre destinasyon kavramında meydana gelen değişimlerden bahsetmektedir. Çalışmada akıllı turizm destinasyonuna daha fazla vurgu yapılarak dijital teknolojilerin önemine değinilmiştir.

Boes, Buhalis & Inversini (2016), çalışmalarında akıllı turizm destinasyonlarının geliştirilmesi için bir çerçeve sunulmaktadır. Akıllı şehirler makalede analiz edilmektedir. Çalışmada yazarlar bilgi iletişim teknolojilerinin öneminden bahsederken tek başına yeterli olmadığı üzerinde durmaktadır.

Koo, Shin, Gretzel, Hunter & Chung (2016), çalışmalarında akıllı turizm hedef rekabetçiliğinin kavramsal bir modelini geliştirmeyi ve akıllı turizm varış gerçekleştirme ve akıllı turizm hedef rekabetçilik gelişimi açısından etkileri sağlamayı amaçlamaktadır. Çalışma akıllı destinasyonların rekabet gücü üzerinde durmaktadır.

Štrba, Kršák, Sidor & Blišťan (2016), çalışmalarında turistlerin davranışsal verilerini ve hedeflerini toplama ve paylaşma konusundaki senkronizasyon sorunuyla ilgilenirken destinasyon yönetimi ile turizm paydaşları arasında önemli performans göstergeleri sunmaktadır.

Xiang, Tussyadiah & Buhalis, (2015), akıllı destinasyonlarda bilgi iletişim teknolojileri üzerinde durmaktadır. Tablo 1’de de akıllı destinasyon uygulamalarına yer verilmektedir.

Tablo 1: Akıllı Destinasyon Uygulamaları

No	Yazar	Uygulama
1	Almobaideen, Krayshan, Allan & Saadeh (2017)	(1) Mobil turistler için coğrafi yönlendirme
2	Wang, Li, Zhen & Zhang (2016)	(1) Biglilendirici web sayfası, (2) ücretsiz wifi, (3) hızlı yanıt kodları, (4) turistleri bilgilendirme amaçlı dokunmatik ekranlar, (5) mobil ödeme ve online rezervasyon imkanı, (6) radyo frekansı tanımlama ve kızıl ötesi sensörler ile çevreyi izleme ve turist güvenliğini artırma, (7) turist akışını izlemek, turistlerin bir yerlerde yığılmasının önüne geçmek, kişisel güzergahlar sunmak ve akıllı yönlendirme imkanları için akıllı cihaz ve teknoloji kullanımı
3	Liberato, Alen & Liberato, (2018)	(1) wifi hotspotlar (2) ücretsiz wi-fi projesi (3) otobüsler için ücretsiz wifi araç ağı (4) Bilgi iletişim teknolojileri (BİT) a) bulut bilişim b) nesnelerin İnterneti (IoT) c) Son kullanıcı internet servis sistemi (5) 24 saat açık interaktif masalar (6) projeksiyon ekranları (7) üç boyutlu ortamlar (8) ürün ve kültürel etkinlikleri destekleyici interaktif araçlar (9) turistlerin seyahat döngüsünü izlemeyi amaçlayan turizm web sitesi
4	Ghaderi, Hatamifar & Henderson; 2018	(1) Elektronik rehberler, (2) belediye tarafından e-taksi hizmeti (3) turistik bölgelerde ücretsiz wi-fi (4) mobil uygulamalar
5	Boes, Buhalis & Inversini (2016)	(1) NFC yani yakın alan iletişimi (akıllı afişler)
6	Buonincontri ve Micera, 2016	(1) Bulut bilişim (2) Nesnelerin interneti (IoT) (3) Son kullanıcı internet servis sistemi (4) genişbant (5) internete yüksek hızda erişim (6) her yerde internet erişimine izin veren wi-fi

Tablo 1’de görüldüğü üzere teknoloji tabanlı turistlere hitap eden bazı uygulamalar yer almaktadır. Akıllı turizm uygulamalarını arttırmak mümkündür. Tablo 2’de akıllı şehir uygulamaları ile projelerin sayıları listelenmektedir.

Tablo 2: Türkiye’de Akıllı Şehir Uygulamalarının İllere Göre Dağılımı

Konya (132)	Çanakkale (13)	İstanbul (6)	Muğla (3)	Tekirdağ (2)
Kocaeli (68)	Balıkesir (11)	Şanlıurfa (6)	Niğde (3)	Elazığ (1)
Bursa (48)	Sakarya (10)	Çorum (5)	Trabzon (3)	Isparta (1)
Gaziantep (37)	Antalya (8)	Diyarbakır (5)	Amasya (2)	Karaman (1)
İzmir (36)	Hatay (7)	Edirne (5)	Ankara (2)	Kastamonu (1)
Kütahya (35)	Kayseri (7)	Aydın (3)	Denizli (2)	Kırklareli (1)
Manisa (17)	Malatya (6)	Eskişehir (3)	Mardin (2)	Rize (1)

Kaynak: URL 1

Tablo 3: Tezlerin Türlerine Göre Dağılımı

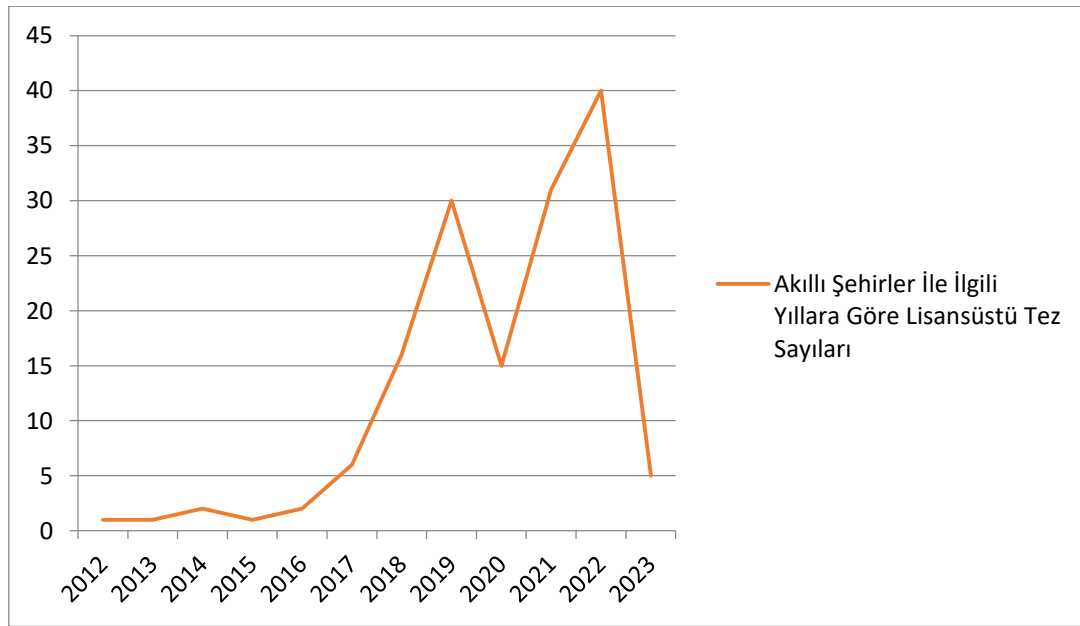
Tezlerin Türleri	Akıllı şehirler/kentler		Akıllı turizm/destinasyon	
	Sayı	Yüzdelik	Sayı	Yüzdelik
Yüksek Lisans	129	86	13	76
Doktora	21	14	4	24
Toplam	150	100,00	17	100,00

Tablo 3'te görüldüğü üzere akıllı şehirlerle ilgili tezlerin %86'sı yüksek lisans tezi (129 adet), %14'ü (21 adet) doktora tezidir. Akıllı turizm ve akıllı destinasyonla ilgili tezlerin %76'sı (13 adet) yüksek lisans, %24'ü (4 adet) doktora tezinden oluşmaktadır. Akıllı şehirler/kentlerle ilgili yapılan lisansüstü çalışmaların çok daha fazla olduğu görülmektedir.

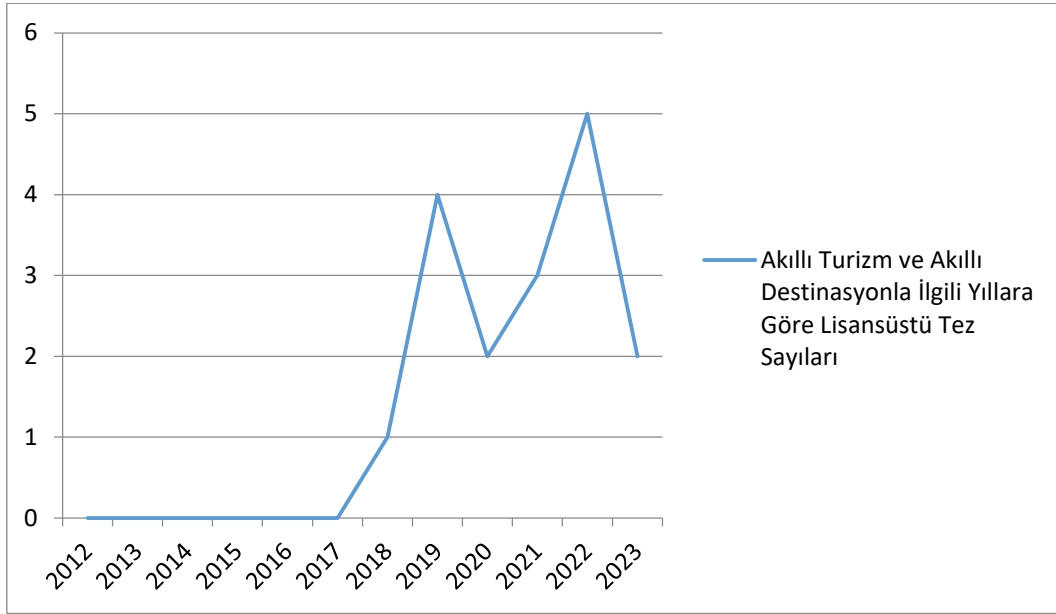
Tablo 4: Lisansüstü Tezlerin Yıllara ve Türlerine Göre Dağılımı

Yıl	Y. Lisans	Akıllı şehirler/kentler			Y. Lisans	Akıllı turizm/destinasyon		
		Doktora	Sayı	Yüzdelik		Doktora	Sayı	Yüzdelik
2012	1	-	1	0,66	-	-	-	-
2013	1	-	1	0,66	-	-	-	-
2014	2	-	2	1,33	-	-	-	-
2015	1	-	1	0,66	-	-	-	-
2016	2	-	2	1,33	-	-	-	-
2017	6	-	6	4	-	-	-	-
2018	13	3	16	10,66	1	-	1	5,88
2019	30	-	30	20	3	1	4	23,52
2020	14	1	15	10	1	1	2	11,76
2021	24	7	31	20,66	2	1	3	17,64
2022	31	9	40	26,66	4	1	5	29,41
2023	4	1	5	3,33	2	-	2	11,76
Toplam	129	21	150	100,00	13	4	17	100,00

Tablo 4'te de sunulduğu üzere tezlerin yıllara ve türlere göre dağılımı yer almaktadır. Akıllı şehirlerle en fazla tez 2022 yılında % 22,66 ile (40 adet) yayınlanmıştır. 31 tez yüksek lisans, 9 tez doktora tezinden oluşmaktadır. İkinci olarak 2021 ve 2019 yılları gelmektedir. Akıllı turizm ve destinasyonla ilgili en fazla tez 2022 yılında yayınlanmıştır. % 29,41 ile (5 adet) 4 yüksek lisans ve 1 doktora tezi yer almaktadır.

**Şekil 2:** Akıllı şehirlerle ilgili yapılan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı

Şekil 2'de görüldüğü üzere en fazla tez 2022 yılında yayınlanmıştır. Toplamda 40 adet tez hazırlanmıştır.



Şekil 3: Akıllı turizm ve akıllı destinasyonla ilgili yapılan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı

Şekil 3'te görüldüğü üzere akıllı turizm ve destinasyonla ilgili yapılan lisansüstü tezleri en fazla 2022 yılında yayınlanmıştır.

Tablo 5: Lisansüstü tezlerde akıllı şehirler ve destinasyonlarla ilgili bazı uygulamalar

Akıllı uygulamalar	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Toplam
IoT (Nesnelerin İnterneti)				1	2	1	1	3	8
Akıllı ulaşım sistemleri	1			1	1		1	1	5
Akıllı otopark			1			2		1	4
Akıllı kent mobilyaları				1		1	1		3
Akıllı şehir kartı							1	1	2
Adaptif trafik sinyalizasyon					1		1		2
Cupcarbon					1			1	2
Yapay zeka					1			1	2
Akıllı bina						1			1
Akıllı çöp							1		1
Akıllı güvenlik yönetim sistemi		1							1
Akıllı kampüs								1	1
Akıllı kent haritaları	1								1
Akıllı otel					1				1
Akıllı parseller								1	1
Akıllı sokak aydınlatma sistemi				1					1
Akıllı şehir rota uygulaması						1			1
Baz istasyonu konumlandırma					1				1
Coğrafi Bilgi Sistemi					1				1
Çevre dostu ulaşım					1				1
Engelsiz akıllı ulaşım							1		1
E-planlama								1	1
E-yönetim		1							1
Katık atık toplamada akıllı kutu								1	1
Mobil navigasyon				1					1
Mobil tabanlı akıllı park sistemi								1	1
Multimedya rehber						1			1
NFC kartları			1						1
Siber güvenlik				1					1
Sinyalize kavşak							1		1
Trafik için dinamik rotalama								1	1

Tablo 5'te görüldüğü üzere lisansüstü tezlerde akıllı şehirler ve destinasyonlarla ilgili çeşitli uygulamalar çalışılmıştır. Nesnelerin interneti (IoT) ilk sırada yer almakta, ikinci olarak akıllı ulaşım sistemleri takip etmektedir. Üçüncü sırada akıllı otopark uygulaması yer almaktadır. Lisansüstü tezlerdeki konular incelendiğinde daha çok çeşitli mühendislik alanları, kamu yönetimi ve şehircilikle ilgili konuları ilgilendirdiği görülmektedir. Bununla birlikte doğrudan turizmle ilgili uygulamalara

KAYNAKÇA

- Akdamar, E. (2017). Akıllı Kent İdealine Ulaşmada Büyük Verinin Rolü. *Kent Akademisi|Kent Kültürü ve Yönetimi Hakemli Elektronik Dergi*, 10(2), 200-215.
- Albino, V., Berardi, U. & Dangelico, R.M. (2015). Smart Cities: Definitions, Dimensions, Performance, and Initiatives, *Journal of Urban Technology*, 22(1), 3–21.
- Almobaideen W., Krayshan, R., Allan, M. & Saadeh, M. (2017). Internet of Things: Geographical Routing Based On Healthcare Centers Vicinity For Mobile Smart Tourism Destination. *Technological Forecasting & Social Change*, 123, 342–350.
- Alsger, A., Behrang, A., Mesbah, M. & Ferreira, L. (2016). Validating And Improving Public Transport Origin-Destination Estimation Algorithm Using Smart Card Fare Data. *Transportation Research Part C*, 68, 90–506.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. & Yıldırım, E. (2007). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı*, Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Angelidou, M. (2017). The Role of Smart City Characteristics in the Plans of Fifteen Cities Margarita Angelidou, *Journal of Urban Technology*, 24(4), 3–28.
- Atembe, R. (2015). The Use of Smart Technology in Tourism: Evidence From Wearable Devices, *Journal of Tourism and Hospitality Management*, 3(11-12), 224-234.
- Baidal, J.A., Bernabeu, M.A.C., Mazón, J.N. & Ivars, A.F.P. (2017). Smart destinations and the evolution of icts: a new scenario for destination management? *Current Issues in Tourism*, 1-20.
- Boes, K., Buhalis, D. & Inversini, A. (2016). Smart tourism destinations: ecosystems for tourism destination competitiveness. *International Journal of Tourism Cities*. 2(2), 108-124.
- Britton, J. (2017). Smart Meter Data And Equitable Energy Transitions – Can Cities Play A Role?. *Local Environment The International Journal of Justice and Sustainability*, 1-15.
- Buhalis, D., & Amaranggana, A. (2013). Smart tourism destinations. *Information and communication technologies in tourism 2014*, 553–564, Cham: Springer.
- Buonincontri, P. & Micera, R. (2016). The experience co-creation in smart tourism destinations: a multiple case analysis of European destinations, *Inf Technol Tourism*, 16, 285–315.
- Cacho, A., Filho, L.M. Estaregue, D., Moura, B., Cachó, N., Lopes, F. & Alves, C. (2016), Mobile Tourist Guide Supporting A Smartcity Initiative: A Brazilian Case Study, *International Journal Of Tourism Cities*, 2(2), 164-183.
- Flores, J.V.Z, Rasseneur, L., Galani, R., Rakitic, F. & Farcy, R. (2016). Indoor navigation with smart phone IMU for the visually impaired in university buildings. *Journal of Assistive Technologies*, 10(3), 133-139.
- Gahr, D., Rodríguez, Y.R. Martín, R.H. & Lopez, E.P. (2014), Smart Destinations: The Optimisation of Tourism Destination Management, *Seminario de Economía Canaria*.
- Ghaderi, Z., Hatamifar, P. & Henderson, J. C. (2018). Destination selection by smart tourists: the case of Isfahan, Iran. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 23(4), 385-394.
- Haarstad, H. (2017). Constructing the sustainable city: examining the role of sustainability in the ‘smart city’ discourse. *Journal Of Environmental Policy & Planning*, 19(4), 423–437.
- İri, R., İnal, M.E. & Türkmen, H.H. (2011). Şehir Pazarlamasında Bilinirliğin Önemi: Niğde Yöresinin Bilinirliğinin Ölçülmesine Yönelik Bir Araştırma, *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 4(1), 81-96.
- Jovicic, D. Z. (2017). From The Traditional Understanding Of Tourism Destination To The Smart Tourism Destination. *Current Issues in Tourism*, 22(3), 276–282
- Kaygısız, Ü, Aydın, S.Z. (2017). Yönetişimde Yeni Bir Ufuk Olarak Akıllı Kentler. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(8), 56-81.

- Koo, C., Shin, S., Gretzel, U., Hunter, W.C. & Chung, N. (2016), Conceptualization of Smart Tourism Destination Competitiveness, *Asia Pacific Journal of Information Systems*, 26(4), 561-576.
- Liberato, P., Alen, E., & Liberato, D. (2018). Smart tourism destination triggers consumer experience: the case of Porto. *European Journal of Management and Business Economics*, 27(1), 6-25.
- Liotta, A., Geelen, D., Kempen, G.V. & Hoogstraten, F.V. (2012). A survey on networks for smart-metering systems, *International Journal of Pervasive Computing and Communications*, 8(1), 23-52.
- Micera, R., Presenza, A., Splendiani, S. and Del Chiappa, G. (2013), SMART destinations. New strategies to manage tourism industry, *International Forum on Knowledge Asset Dynamics IFKAD (2013)*, IFKAD, Zagreb, Recuperado el, 1405-1422.
- Nabben, A., Wetzels, E., Oldani, E., Huyeng, J., Boel, M. & Fan, Z. (2016). *Smart Technologies in Tourism: Case study on the influence of iBeacons on customer experience during the 2015 SAIL Amsterdam event*. NHTV Breda University of Applied Sciences.
- Polat, C. (2007). Şehir Pazarlaması, Dünya'daki ve Türkiye'deki Gelişmeler ve Karşılaşılan Sorunlar, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO Dergisi*, 10(1-2), 231-258.
- Sınmaz, S. (2013). Yeni Gelişen Planlama Yaklaşımları Çerçevesinde Akıllı Yerleşme Kavramı ve Temel İlkeleri", *Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi E Dergisi*, 8(2), 76-86.
- Štrba, L., Kršák, B., Sidor, C & Blišťan, P. (2016). Destination Business Information Systems For Smart Destinations: The Case Study Of Kosice County. *International Journal of Business and Management Studies*, 5(1), 177-180.
- Thite, M. (2016). Smart cities: implications of urban planning for human resource development. *Human Resource Development International*. 14(5), 623–631.
- Trépanier, M., Tranchant, N. & Chapleau, R. (2007). Individual Trip Destination Estimation in a Transit Smart Card Automated Fare Collection System. *Journal of Intelligent Transportation Systems*, 11(1), 1–14.
- Wall, R. S. & Stavropoulos, S. (2016). Smart cities within world city networks. *Applied Economics Letters*. 23(12), 875–879.
- Wang, X., Li, X. R., Zhen, F., & Zhang, J. (2016). How smart is your tourist attraction?: Measuring tourist preferences of smart tourism attractions via a FCEM-AHP and IPA approach. *Tourism management*, 54, 309-320.
- White, J. M. (2016). Anticipatory logics of the smart city's global imaginary. *Urban Geography*, 37(4), 572–589
- Xiang, Z., Tussyadiah, L., & Buhalis, D. (2015). Smart destinations: Foundations, analytics, and applications. *Journal of Destination Marketing & Management*, 4, 143-144.
- Yigitcanlar, T. (2015). Smart cities: an effective urban development and management model? *Australian Planner, Journal Australian Planner*, 52, 27-34.
- Zait, A. (2017). Exploring the role of civilizational competences for smart cities' development. *Transforming government: people, process and policy*, 11(3), 377-392.
- URL1 <https://www.akillisehirler.gov.tr/basarili-ornekler/> erişim tarihi: 05.02.2023